भवेत्सुधीः । कालोव्रतमिदं ख्यातं कर्त्तव्यं यत्नुकोद्भवैः" । कालरात्रि काली ।

कालाष्टमीव्रतं वामनपु० "नभसे माहि च तथा या स्यात् कृष्णाष्टमी शुभा । वृत्ता मृगशिरेणैव सा तु कालाष्टमी स्मृता । तस्यां सर्वैकलिङ्गेषु तिथौ स्नपिति शङ्करः । वसन्तसन्निधाने तु तत्र पूजाऽक्षया स्मृता" । इदं व्रतं भाद्रादिवर्षसाध्यम् ।

कीर्त्तिव्रतं पद्मपु० "सप्तत्यं भास्करं गङ्गां प्रणम्यैकत्र वाग्यतः । एकभक्तं नरः कुर्यादष्टम्यां वै विमत्सरः । व्रतान्ते विप्रमिथुनं पूज्य धेनुत्रयान्वितम् । दत्तं हिरण्मयं दद्यात् सोऽश्वमेधफलं लभेत् । दिवि देवविमानस्थो गीयतेऽप्सरसाङ्गणैः । एतत्कीर्त्तिव्रतं नाम भूमिकीर्त्तिप्रदायकम्" ।

कुक्कुटीव्रतं भविष्योक्तं २०६२ पृ० तिथ्य० दृश्यम् ।

कुबेरतृतीयाव्रतं भविष्यपु० "तृतीयायान्तु वित्तेशं वित्तार्थो लभते ध्रुवम्" । पूजयित्वेति शेषः "क्रयादिव्यवहारे च लाभो दिव्यगुणो भवेत्" ।

कुमारषष्ठीव्रतं कालोत्तरोक्तम् । "चैत्रशुक्लात् समारभ्य व्रतार्थमधुनोच्यते । उपोष्य विधिना षष्ठीं विशेषाद् षण्मुखं यजेत्" ।

कुम्भीव्रतं स्कन्दपु० "एकादश्यां कार्त्तिकस्य शुक्लपक्षे तु कारयेत् । कुम्भादिवरकेभ्यस्तु उद्धरेत् समयेषतः । प्रयत्नात् कार्त्तिके माहि विष्णोरग्रे तु जागरम् । शुक्लैकादशीं रात्रौ विशेषादर्चयन्ति च । चतुरस्रं चतुर्द्वारं गोमयेनोपलिप्य च । चतुर्भिः शालिगोधूमवर्णकैरुपशोभितम् । स्नात्वा नारायणं पूज्य स्वशिखे प्रतिमासु च । कृत्वा दिशां बलिं दत्त्वा विधानमवधारयेत् । दीपमालान्वितं गन्धपुष्पाद्यैः पूजयेत्ततः । कुम्भौ दैवमयौ ध्यात्वा सुचरते सर्वकिल्बिषे" ।

कूर्मद्वादशीव्रतं धरणीव्रतोक्तम् "पौषमासस्य या पुण्या द्वादशी शुक्लपक्षतः । तस्यां प्रागिव सङ्कल्पं कुर्यात् स्नानादिकाः क्रियाः । निर्वर्त्याराधयेद्देवं तावेकादश्यां जनार्दनम् । पृथङ्मन्त्रैर्द्विजश्रेष्ठ ! देवदेवं जनार्दनम् । कूर्माय पादौ पूजयन्तु पूज्य नारायणायेति कटिं हरेत्तु । मङ्गलायेत्युदरं हरेत्तु उरो विशोकाय भवाय कण्ठम् । सुखाहवे चैव भुजौ शिरश्च नमो विशालाय रथाङ्गशङ्खौ । खनामभिर्मन्त्रैश्च सुधूपगन्धैर्नानाविधैर्विविधैः फलैश्च । अभ्यर्च्य देवं कलशं तदग्रे संस्थाप्य माल्याक्तं तदामकण्ठम् । तं रत्नगर्भं तु पुरेव कृत्वा स्वमन्त्रितो हेममयश्च देवम् । समन्दरं कूर्मरूपेण कृत्वा संस्थापयेत्ताम्रपात्रे हृतस्य । पूर्णे घटे पर्यंच सन्निवेश्याथो ब्राह्मणायैव सर्वं तु दद्यात् । हृतस्य पूर्णे ताम्रपात्रे समन्दरं कूर्मरूपं निधाय घटोपरि निवेश्य प्रभाते दद्यादित्यर्थः" ।

कृच्छ्रव्रतानि विष्णुरहस्ये "सुपुण्ये कार्त्तिके माहि देवर्षिपितृसेविते । क्रियमाणे व्रते नृणां स्वल्पेऽपि स्यान्महाफलम् । कृतज्ञः सर्वसत्वरः पुण्यश्लाघार्थं पूजितः । वर्षावाः कार्त्तिकः पुण्यः कार्त्तिकाङ्गोद्भवस्तकम् । नैवेद्यं पुष्पधूपश्च अर्चनं सुविलेपनम् । दत्तैकका कार्त्तिके विष्णोः फलं सांवत्सरं लभेत् । अतः कार्त्तिकमासाद्य सदैव शुभकाङ्क्षिभिः । हरिसंहिश्च कर्त्तव्यं सुयत्नात्रा सुकरं व्रतम् । कार्त्तिकस्यासिते पक्षे वायुभक्षचतुर्दशीम् । सप्तपोष्य नरो भक्त्या पूजयेद् गरुडध्वजम् । उपवासस्तु कर्त्तव्यो वारिमध्ये स्थितेन च । अयं कृच्छ्रमिदं कृत्वा विष्णुलोकं व्रजेन्नरः । दशम्यां पञ्चगव्याशी एकादश्यामुपोषितः । अर्चयेच्चाच्युतं देवं नियतश्च व्रतञ्चरेत् । कार्त्तिकस्यासिते कृत्वा नरो देवव्रतञ्चरेत् । दामोदरं समभ्यर्च्य देवो वैमानिको भवेत् । अपः क्षीरं दधि हृतं सप्तम्यादिचतुर्दिनम् । कार्त्तिकस्यासिते पीत्वा एकादश्यामुपोषितः । कृच्छ्रं पैतामहं नाम कुर्वन् संपूजयेद्धरिम् । प्राप्नोति परमं विष्णोः स्थानं त्रैलोक्यपूजितम् । त्रिरात्रं पयसः पानमुपवासपरस्य च । षष्ठ्यादौ कार्त्तिके शुक्ले कृच्छ्रो माहेन्द्र उच्यते" इत्यादि ।

कृच्छ्रचतुर्थीव्रतं स्कन्दपु० "मार्गशीर्षे शुभे माहि सिते पक्षे तु षष्ठ्यसम् । चतुर्थ्यां नियमं कृत्वा विघ्नेशं पूज्य भक्तितः । पुष्पैर्गन्धैश्च नैवेद्यैः लड्डुकैश्च सुसंस्कृतैः । पक्वैस्तिलपिष्टैश्च तथा सोहानकैः प्रभुम् । पूजयित्वा विधानेन प्रार्थयेत्तत्र मानवः" ।

कृत्तिकाव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् । "कार्त्तिक्यां पौर्णमास्यान्तु गृह्णीयात् कृत्तिकाव्रतम् । षट् मासांस्तु व्रतं यावदिदं सञ्चिन्त्य चेतसि । पारणे पारणे चापि पुराणस्य द्विजोत्तमे । उद्यापनं प्रयच्छत यथा विभवसारतः । कृत्तिकासु स्वयं सोमः कृत्तिकासु दृढव्रतिः । यदा स्यात् सोमवारेण सा महाकार्त्तिकी स्मृता । ईदृशी बहुभिर्वर्षैर्बहुपुण्यैर्न लभ्यते । लब्धापि न हृता नेया य-